

מסכת זבחים פרק ד

(לו,ב) משנה: בית שמאי אומרים: כל הניתנין על מזבח החיצון, שנתן במתנה אחת, כיפר. ובחטאת, שתי מתנות. **ובית הלל** אומרים: אף חטאת שנתנה מתנה אחת, כיפר - לפיכך אם נתן את הראשונה כתיקנה, ואת השניה חוץ לזמנה, כיפר. ואם נתן את הראשונה חוץ לזמנה, ואת השניה חוץ למקומה, פיגול, וחייבין עליו כרת

כל הניתנין על המזבח הפנימי, שאם חיסר אחת מן המתנות¹, לא כיפר - לפיכך נתן כולן כתיקנן, ואחת שלא כתיקנה, פסול, ואין בו כרת

גמרא: תנו רבנן: מנין לניתנין על מזבח החיצון, שנתנן במתנה אחת, שכיפר? תלמוד לומר: (דברים יב) "ודם זבחיך ישפך!" {והאי, להכי הוא דאתא?! האי מיבעי ליה לכדתניא: **(לו,א)** מנין לכל הדמים, שטעונים מתן דם ליסוד? תלמוד לומר: "ודם זבחיך ישפך"! אנפקא ליה מדרבי! דתניא: **רבי** אומר: (ויקרא ה) "והנשאר בדם ימצה" - שאין תלמוד לומר "בדם", ומה תלמוד לומר "בדם"? לפי שלא למדנו אלא לניתנין מתן ארבע, שטעונין מתן דמים ליסוד - שאר דמים מנין? תלמוד לומר: "והנשאר בדם ימצה"! שאין תלמוד לומר "בדם", ומה תלמוד לומר "בדם"? לימד על כל הדמים, שטעונין מתן דמים ליסוד!

{ואכתי להכי הוא דאתא?! מיבעי ליה לכדתניא: מנין לניתנין בזריקה, שנתנן בשפיכה, יצא? תלמוד לומר: "ודם זבחיך ישפך"! כסבר לה כר' עקיבא, דאמר: לא זריקה בכלל שפיכה, ולא שפיכה בכלל זריקה! דתנן: ברך ברכת הפסח, פטר את של זבח; של זבח, לא פטר את הפסח, דברי **רבי ישמעאל**. **רבי עקיבא** אומר: לא זו פוטרת זו, ולא זו פוטרת זו!

{אכתי להכי הוא דאתא?! מיבעי ליה לכדתניא: **ר' ישמעאל** אומר: מתוך שנאמר: (במדבר יח) "אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קודש הם את דמם תזרק על המזבח ואת חלבם תקטיר אשה לריח ניחח לה" , למדנו לבכור שטעון מתן דמים ואימורים לגבי מזבח - גמעשר ופסח מנין? - תלמוד לומר: "ודם זבחיך ישפך"! כסבר לה כר' יוסי הגלילי, דתניא: **רבי יוסי הגלילי** אומר: "דמו" לא נאמר, אלא "דמם"; "חלבו" לא נאמר, אלא "חלבם" - לימד על בכור מעשר ופסח, שטעונין² מתן דמים ואימורין לגבי מזבח

1 לפננו: "כאילו"
2 לפננו: "שטעון"

{ורבי ישמעאל, האי קרא מפיך ליה להכי ומפיך ליה להכי?! <תרי תנאי אליבא דרבי ישמעאל!

{בשלמא לרבי ישמעאל, דמוקים לה כוליה בבכור - היינו דכתיב: (במדבר יח) "ובשרם יהיה לך" - אלא לרבי יוסי הגלילי³, דמוקי ליה נמי במעשר ופסח - מעשר ופסח בעלים אכלי ליה! <מאי "ובשרם יהיה לך"? - אחד תם ואחד בעל מוס! - (לז,ב) לימד על בכור בעל מוס שניתן לכהן, שלא מצינו לו בכל התורה כולה %ורבי ישמעאל נפקא ליה מ"לך יהיה" דסיפא

{בשלמא לר' יוסי הגלילי, דמוקי ליה נמי במעשר ופסח - היינו דכתיב: (במדבר יח:יז) "לא תפדה קדש הס" - הס קריבין, ואין תמורתן קריבה. ותנן⁴: תמורת בכור ומעשר - הן, וולדן, וולד ולדן עד סוף כל העולם - הרי הן כבכור ומעשר, ויאכלו במומן לבעלים. ותנן: אמר **רבי יהושע**: שמעתי שתמורת פסח קריבה, ותמורת פסח אינה קריבה, ואין לי לפרש! ~אלא לרבי ישמעאל, דמוקי ליה כוליה בבכור - מעשר ופסח דלא קריבה תמורתן, מנא ליה? <מעשר, גמר "עברה" - "עברה" מבכור; פסח, בהדיא כתב ביה "כשב" - מה תלמוד לומר "אם כשב"? לרבות תמורת הפסח אחר הפסח, שתקרב שלמים! - יכול אף לפני הפסח כן? תלמוד לומר: "הוא"!

{וכל הנך תנאי דמפקי ליה להאי "ודם זבחיך ישפך" לדרשא אחרינא, האי כל הניתנין על מזבח החיצון, שנתנן מתנה אחת, שכיפר - מנא להו? <סברי להו כבית הלל, דאמרי: אף חטאת שנתנה מתנה אחת, כיפר - וילפינן כולהו מחטאת!

והחטאת, שתי מתנות -- אמר **רב הונא**: מאי טעמא דבית שמאי? (ויקרא ד:כה, ל, לד) "קרנות", "קרנות", "קרנות" - הרי כאן שש - ארבעה למצוה, ושתיים לעכב! %ובית הלל: "קרנת", "קרנת", "קרנות" - הרי כאן ארבע - שלש למצוה, ואחת לעכב!⁵ {ואימא: כולהו למצוה? <כפרה בכדי לא אשכחן!

<<ואיבעית אימא: היינו טעמא דבית הלל, אהני מקרא ואהני מסורת - אהני מקרא לטפויי חדא, ואהני מסורת לבצורי חדא! {אלא מעתה: (דברים ו) "לטטפת" (דברים יא) "לטוטפת"⁶ (שמות יג) "לטוטפות" - הרי כאן ארבע - אהני מקרא⁷ ואהני

3 כך גרסת ב"ח, ולפננו חסר

4 כך גרסת ב"ח, ולפננו: "דתנן"

5 אבל במסורה שלנו כולם חסרים

6 כך לפי מסורתנו, אבל לפננו: "לטטפת", ואין נפקא מינה לדרשה

7 כך גרסת ב"ח, ולפננו: "קרא"

מחברת זבחים - ד

מסורת - חמשה בתי בעי למיעבד!?! <סבר לה כר' עקיבא, דאמר: "טט" בכתפי שתיים, "פת" באפריקי שתיים!

{אלא מעתה: (ויקרא כג) "בסכת", "בסכת", "בסוכות" - אהני מקרא ואהני מסורת - חמשה דפנתא בעי למיעבד!?! (לח,א) אהתם דל חד קרא⁸ לגופיה, וחד לסככה - אתאי הלכתא וגרעתה לשלישית, ואוקימתה אטפח!

{אלא מעתה: (ויקרא יב) "וטמאה שבועים" - "שבועים" - אהני קרא ואהני מסורת - ארבעים ותרין בעיא למיתב!?! אשאני התם, דכתיב: (ויקרא יב) "כנדתה"

{ותנא מייתי לה מהכא: (ויקרא ד) "וכפר", "וכפר", "וכפר"?!
<מפני הדין: ¹⁰ והלא דין הוא: נאמרו דמים למטה ונאמרו דמים למעלה - מה דמים¹¹ האמורים למטה, שנתנן במתנה אחת כיפר - אף דמים האמורים למעלה, שנתנן במתנה אחת כיפר! {או כלך לדרך זו! נאמרו דמים בפנים, ונאמרו דמים בחוץ - מה דמים האמורים בפנים, חיסר אחת מן המתנות, לא עשה ולא כלום - אף דמים האמורין בחוץ, חיסר אחת מן המתנות לא עשה ולא כלום!?!
<נראה למי דומה: דנין חוץ מחוץ, ואין דנין חוץ מפנים!¹² {או כלך לדרך זו! דנין חטאת וארבע קרנות, מחטאת וארבע קרנות - ואל יוכיח חוץ, שאין חטאת וארבע קרנות!?!
<תלמוד לומר: "וכפר", "וכפר", "וכפר"¹³ - "וכפר" - אף על פי שלא נתן אלא שלש; "וכפר" - אף על פי שלא נתן אלא שתיים; "וכפר" - אף על פי שלא נתן אלא אחת!

{והאי מיבעי ליה לגופיה!?!
<אמר **רבא בר אדא**: מרי אסברה לי: אמר קרא "וכפר ... ונסלח" - זו היא כפרה, זו היא סליחה

{אימא: "וכפר" - אף על פי שלא נתן אלא שלש למעלה ואחת למטה; "וכפר" - אף על פי שלא נתן אלא שתיים למעלה ושתיים למטה!¹⁴ - "וכפר" - אף על פי שלא נתן למעלה אלא למטה!?!
<אמר **רב אדא בר יצחק**: אם כן, ביטלת תורת¹⁵ קרנות! {ואי רחמנא אמר, ליבטלון!?!
<אמר **רבא**: איזהו דבר שצריך שלש? הוי אומר: אלו קרנות!

{אימא: "וכפר" - אף על פי שלא נתן אלא אחת למעלה ושלש

8 לפננו: "חד קרא כוליה"

9 שלשת הפסוקים של "קרנות" כדלעיל

10 לפננו: "שיכול"

11 לפננו: "מתן דמים"

12 לפננו: "מבפנים"

13 לפננו: "מפני הדין"

14 לפננו הפוך

15 כך גרסת רש"י, וכן נראה לפי פרושו, אבל לפננו נוסף: "ארבע"

למטה?! <לא מצינו דמים שחציין למעלה וחציין למטה! >ולא?
והתנן: "הזה ממנו" - אחת למעלה ושבע למטה?! <כמצליף! - מאי
כמצליף? מחוי **רב יהודה** כמנגדנא! >הזה על טהרו של מזבח שבע
פעמים **(לח,ב)** ~מאי, לאו אפלגיה דמזבח, כדאמרי אינשי: "טהר
טיהרא", והוי פלגא¹⁶ דיומא?! <אמר **רבא בר שילא**: לא! אגילויה,
דכתיב: (שמות כד) "וכעצם השמים לטוהר" >והאיכא שירים?!
<שירים לא מעכבי! >והאיכא שירים הפנימים, דאיכא למאן¹⁷
דאמר מעכבי?! <בחד מקום קאמרינן!

תניא: **רבי אליעזר בן יעקב** אומר: **בית שמאי** אומרים: שתי מתנות
שבחטאת ואחת שבכל הזבחים מתירות ומפגלות. **בית הלל**
אומרים: אחת שבחטאת ואחת שבכל הזבחים מתרת
ומפגלת >מתקיף לה **רב אושעיא**: אם כן, ליתנייה גבי קולי בית
שמאי וחומרי בית הלל?! <אמר ליה **רבא**: כי איתשיל, להתירא
איתשיל, דהוו להו בית שמאי לחומרא!

אמר **רבי יוחנן**: שלש מתנות שבחטאות אינן באות בלילה, ובאות
לאחר מיתה, והמעלה מהן בחוץ חייב. אמר **רב פפא**: יש מהן
כתחלתו ויש מהן כסופו - חוץ, ולילה, זרות, וכלי שרת, קרן,
ואצבע, כיבוס, ושירים, כתחלתן; מיתה, לא שריא, ולא מפגלא,
ולא עיילא לגואי, כסופן

אמר **רב פפא**: מנא אמינא לה? דתנן: ניתז מן הצואר על הבגד,
אינו טעון כיבוס; מן הקרן ומן היסוד, אינו טעון כיבוס - הא מן
הראוי לקרן טעון כיבוס! >וליטעמיד, מן היסוד אינו טעון כיבוס -
הא מן הראוי ליסוד טעון כיבוס!¹⁸ <(ויקרא ו) "אשר יזה" >כתיב -
פרט לזה, שכבר הוזה! - הא מני? רבי נחמיה! דתנן: **רבי נחמיה**
אומר: שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב >אימר דשמעת ליה לר'
נחמיה לענין העלאה, מידי דהוי אאיברים ופדרים - לענין כיבוס
מי שמעת ליה?! <אין! **(לט,א)** >~והתניא: דמים הטעונים יסוד,
טעונים כיבוס, ומחשבה מועלת בהן, והמעלה מהן בחוץ חייב -
ודמים הנשפכין לאמה, אין טעונים כיבוס, ואין מחשבה מועלת
בהן, והמעלה מהן בחוץ פטור ~מאן שמעת ליה דאמר מעלה
מהן בחוץ חייב? רבי נחמיה היא! וקאמר: טעון כיבוס, ומחשבה
מועלת בהן!

16 כך גרסת ב"ח, ולפננו חסר

17 לפננו: "דמאן"

18 כלומר, לא יהיה פטור מן כיבוס עד אחר שפיכה על היסוד

מחברת זבחים - ד

{והתניא: יצאו שירים והקטרת אימורין, שאין מעכבין את הכפרה, שאין מחשבה מועלת בהן?! ככי תניא ההיא בשלש מתנות שבחטאת! {אי הכי, טעונין יסוד?! לקרן אזלי! אימא: ניטענין יסוד, ומחשבה מועלת בהן! {האמרת: לא שריא, ולא מפגלא, ולא עיילא לגואי כסופן? |אלא כי תניא, ההיא בדמים הפנימים, אבל בדמים החיצונים מאי? פטור! {אדתני דמים הנשפכין לאמה, ליפלוג וליתני בדידה: במה דברים אמורים? בדמים הפנימים - אבל בדמים החיצונים, פטור! אהא מני? **רבי נחמיה** היא, דאמר: שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב - ולא מתני ליה תלתא פטורי לבהדי תלתא חיובי

<<**רבינא** אמר: "מן הקרן" - מן הקרן¹⁹ ממש - "מן היסוד" - מן הראוי ליסוד! {אמר ליה **רב תחליפא בר גזא לרבינא**: אימא: אידי ואידי ראוי²⁰?! אהאי מאי?! - השתא ראוי לקרן אמרת לא - ראוי ליסוד מיבעיא?! - אלא "מן הקרן" - מן הקרן ממש; "מן היסוד" - מן הראוי ליסוד!

כל הניתנין על המזבח הפנימי, שאם חיסר אחת מן המתנות, לא כיפר -- תנו רבנן: (ויקרא ד:כ) "ועשה ... כאשר עשה" - מה תלמוד לומר²¹? לכפול בהזאות, ללמד²² שאם חיסר אחת מכל המתנות, לא עשה ולא כלום! אין לי אלא מתן שבע, שמעכבות בכל מקום - מתן ארבע מניין? כתלמוד לומר: "כן יעשה"!

"לפר" - זה פר יום הכפורים; (**לט,ב**) "כאשר עשה לפר" - זה פר כהן משיח; "החטאת" - אלו שעירי עבודה זרה, יכול שאני מרבה אף שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים²³? תלמוד לומר: "לו"! {ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו? אחר שריבה הכתוב ומיעט, מרבה אני את אלו, שמכפרין על עבירת מצוה ידועה, ומוציא אני אלו, שאין מכפרין על עבירת מצוה ידועה!

"וכפר" - אף על פי שלא סמכו²⁴; "ונסלח" - אף על פי שלא נתן שירים {ומה ראית לפסול בהזאות ולהכשיר בסמיכה ושירים?! אמרת: פוסל אני²⁵ בהזאות, שמעכבות בכל מקום, ומכשיר אני בסמיכה ושירים, שאין מעכבות בכל מקום!

19 לפננו חסר

20 לפננו נוסף: "הוא"

21 לפננו: "בא ללמוד"

22 לפננו: "בהזאתו, ולמד"

23 יש שלא גורסים: "ושעירי ראשי חדשים"

24 לפננו: "סמד"

25 לפננו חסר

(מ,א) אמר מר: אין לי אלא מתן שבע, שמעכבות בכל מקום #היכא? <אמר **רב פפא**: בפרה ובנגעים!# - מתן ארבע מנין? תלמוד לומר: "כן יעשה" {מאי שנא מתן שבע, דכתיבן וכפילן - מתן ארבע נמי, כתיבן וכפילן?! אמר ר' **ירמיה**: לא נצרכא אלא לר' שמעון, דתניא: למעלה²⁶ אומר: "קרן" - "קרנות" - שתים; למטה²⁷ הוא אומר: "קרן" - "קרנות" - ארבע, דברי ר' **שמעון**. ר' **יהודה** אומר: אינו צריך! - הרי הוא אומר: "באהל מועד" - על כל האמור באהל מועד!

{ורבי יהודה, "כן יעשה" מאי עביד ליה?! אמיבעי ליה לכדתניא: *לפי שלא למדנו לפר יום הכפורים לסמיכה ושירי הדם, מנין? *תלמוד לומר: "כן יעשה"! {ולפר יום הכפורים, לא למדנו?! הא אמרת: "לפר" - זה פר²⁸ יום הכפורים! אאיצטריך! סלקא דעתך אמינא: הני מילי, עבודה דמעכבא כפרה, אבל עבודה דלא מעכבא כפרה, אימא לא - קמשמע לן!

{ור' שמעון, האי "באהל מועד" מאי עביד ליה? <"באהל מועד" מבעי ליה שאם נפחתה תקרה של היכל, לא היה מזה! %ואידך, מ"אשר" %ואידך, "אשר" לא דריש!

אביי אמר: לר' יהודה נמי איצטריך! - סלקא דעתך אמינא: מידי דהוה אסמיכה ושירי הדם, דאף על גב דכתיבן וכפילן, לא מעכבא - מתן ארבע נמי לא תעכב²⁹! - קמשמע לן!

³⁰"לפר" - זה פר יום הכפורים -- גלמאי הילכתא? ^אי לעכב, פשיטא! - (ויקרא טז) "חוקה" כתיבה ביה! אמר **רב נחמן בר יצחק**: לא נצרכא אלא לרבי יהודה, דאמר: כי כתיבה "חוקה", אדברים הנעשים בבגדי לבן בפנים, שאם הקדים מעשה לחבירו, לא עשה ולא כלום - אבל דברים הנעשים בבגדי לבן בחוץ, הקדים מעשה לחבירו, מה שעשה עשוי - אימא: מדכסידרן לא מעכבי, הזאות נמי לא מעכבי - קמשמע לן!

{מתקיף לה **רב פפא**: ומי מצית אמרת הכי?! והתניא: (ויקרא טז) "וכלה מכפר את הקודש" - אם כיפר כילה, ואם לא כיפר, לא כילה, דברי ר' **עקיבא**. אמר ליה **רבי יהודה**: מפני מה לא נאמר³¹:

26 ויקרא ד:ז

27 ויקרא ד:יח

28 לפננו חסר

29 לפננו: "תתעכב"

30 יש גורסים: "'לפר" - זה פר כהן משיח גלמאי הלכתא? לעכב; "לפר" - זה פר יום הכפורים גלמאי הלכתא? לעכב! {פשיטה! "חוקה" כתיב ביה!}

31 כך לפננו, וגרסת רש"י: "מפני מה לא נדרוש"

"אם כילה כיפר, ואם לא כילה לא כיפר"?! - ³²אמר **רב פפא**: לא נצרכא אלא ל"את", "דס" ובטבילה³³ - "את" - אמר **רב אחא בר יעקב**:³⁴ להכשיר (**מ,ב**) אמין שבאצבע; "בדס" - שיהא בדס שיעור טבילה מעיקרא; "וטבל" - ולא מספג - ואיצטריך למכתב "וטבל"³⁵, ואיצטריך למכתב "בדס" - דאי כתב רחמנא "וטבל", הוה אמינא: אף על גב דליכא שיעור טבילה מעיקרא - כתב רחמנא "בדס"; ואי כתב רחמנא "בדס", הוה אמינא: אפילו מספג - כתב רחמנא "וטבל"

{מזבח קטרת הסמים" למה לי?! אשם לא נתחנך המזבח בקטורת הסמים, לא היה מזה!

תניא כוותיה דרב פפא: "ועשה ... כאשר עשה" - מה תלמוד לומר "לפר"? לרבות פר יום הכפורים לכל מה שאמור בענין, דברי **רבי**. אמר **ר' ישמעאל**: קל וחומר: ומה במקום שלא הושוה קרבן לקרבן, הושוה מעשים למעשים - מקום שהושוה קרבן לקרבן, אינו דין שישוה מעשה למעשה?! אלא מה תלמוד לומר "לפר"? זה פר העלם דבר של צבור; "לפר" - זה פר כהן משיח!

אמר מר: ומה במקום שלא הושוה קרבן לקרבן - גמאי "לא הושוה קרבן לקרבן"? ^ אילימא פר יום הכפורים ושעיר יום הכפורים - איכא למיפרך: מה להנך, שכן נכנס דמס לפניי ולפניי! ^ אלא פר העלם דבר של צבור, ושעירי עבודה זרה - איכא למיפרך: מה להנך, שכן מכפרין על עבירות מצוה ידועה! אלא פר העלם דבר של צבור ושעיר של יום הכפורים! והכי קאמר: ומה במקום שלא הושוו קרבן לקרבן - דהאי פר והאי שעיר - הושוו מעשים למעשים - למאי דכתב בהו - מקום שהושוה קרבן לקרבן - דהאי פר והאי פר - אינו דין (**מא,א**) שהושוו מעשים למעשים?! ואתא ליה פר יום הכפורים נמי ל"את", "בדס", וטבילה, מפר כהן משיח³⁶; ואתי ליה שעיר יום הכפורים משעירי עבודה זרה מקל וחומר {וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בקל וחומר?! אמר **רב פפא**: קסבר תנא דבי רבי ישמעאל: דבר הלמד בהיקש, חוזר ומלמד בקל וחומר!

32 נל"ד צ"ל: "אלא אמר"

33 כך לפננו, וגרסת רש"י: "וטבילה"

34 לפננו: "לא נצרכא", ויש גורסים: "לא נצרכא אלא"

35 לפננו חסר

36 יש גורסים: "מפר העלם דבר של צבור"

³⁷"לפר" - זה פר העלם דבר של צבור! - {הא³⁸ בגופיה כתיב!?
<אמר **רב פפא**: משום דבעי אגמורי פר העלם דבר של צבור
ביותרת ושתי כליות לשעירי עבודה זרה, ופר העלם דבר של צבור
בגופיה לא כתיב - בהיקשא אתי - איצטריך "לפר" למיהוי כמאן
דכתיב ביה בגופיה, ולא ליהוי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד
בהיקש!

תניא כוותיה דרב פפא: "ועשה ... כאשר עשה" - מה תלמוד לומר
"לפר"? לפי שנאמר: (במדבר טו) "והם הביאו את קרבנס אשה
לה' וחטאתם לפני ה' על שגגתם" - "חטאתם" - אלו שעירי עבודה
זרה; "שגגתם" - זה פר העלם דבר של צבור - "חטאתם על
שגגתם" אמרה תורה - חטאתם הרי היא לך כשגגתם! - שגגתם
מהיכן למדת? לא בהיקשא! - וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד
בהיקש?! - אלא מה³⁹ תלמוד לומר "לפר"? - זה פר העלם דבר
של צבור; "לפר" - זה פר כהן משיח!

אמר מר: "חטאתם" - אלו שעירי עבודה זרה - {תיפוק ליה מקרא
קמא, דאמר מר: "החטאת" - אלו⁴⁰ שעירי עבודה זרה!< אמר **רב
פפא**: איצטריך! - סלקא דעתך אמינא: הני מילי הזאות, דכתיבן
בגופיה, (**מא,ב**) אבל יותרת ושתי כליות, דלא כתיבן בגופיה,
אימא לא - קא משמע לן!

אמר ליה **רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא**: {והא תנא: "לרבות"⁴¹
פר יום הכפורים לכל מה שאמור⁴² בענין" קאמר?!< תנאי היא!
תנא דבי רב מרבי הכי, תנא דבי רבי ישמעאל לא מרבי הכי!

תנא **דבי רבי ישמעאל**: מפני מה נאמרו יותרת ושתי כליות בפר
כהן משיח, ולא נאמרו בפר העלם דבר של צבור? משל למלך
בשר ודם, שזעם על אוהבו, ומיעט בסרחונו מפני חיבתו. ותנא **דבי
רבי ישמעאל**: מפני מה נאמרה: (ויקרא ד) "פרוכת הקדש" בפר
כהן משיח, ולא נאמר בפר העלם דבר של צבור? משל למלך בשר
ודם, שסרחה עליו מדינה - אם מיעוטה סרחה, פמליא שלו
מתקיימת - אם רובה סרחה, אין פמליא שלו מתקיימת

לפיכך אם נתן כולן כתיקנן, ואחת שלא כתיקנה, פסול, ואין בו
כרת -- תנן התם: פיגל בקומץ ולא בלבונה, בלבונה ולא בקומץ -

37 יש גורסים: "אמר מר:"

38 לפננו: "בציבור גופיה"

39 לפננו חסר

40 לפננו: "לרבות"

41 לפננו חסר

42 לפננו: "שאמר"

רבי מאיר אומר: פיגול וחייבין עליו כרת, **וחכמים** אומרים: אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר

אמר **ר' שמעון בן לקיש**: לא תימא טעמא דר' מאיר דקסבר מפגלין בחצי מתיר, אלא הכא במאי עסקינן? כגון שנתן את הקומץ במחשבה, והלבונה בשתיקה! - קסבר: כל העושה, על דעת ראשונה הוא עושה? ממאי? מדקתני "לפיכך אם נתן כולן כתיקנן ואחת שלא כתיקנה, פסול ואין בו כרת" - הא אחת שלא כתיקנה וכולן כתיקנן, פיגול! - מני? אילימא רבנן, הא אמרי רבנן אין מפגלין בחצי מתיר - אלא רבי מאיר! ואי טעמא דרבי מאיר משום דמפגלין בחצי מתיר הוא, אפילו כדקתני נמי! - אלא⁴³ לאו משום דקסבר כל העושה, על דעת ראשונה הוא עושה!

אמר **רבי שמואל בר יצחק**: לעולם רבנן היא, ומאי "כתיקנן"? כתיקנן לפיגול! {והא מדקתני "לפיכך אם נתן כולן כתיקנן ואחת שלא כתיקנה"⁴⁴ פסול ואין בו כרת", מכלל דתיקנה להכשירה הוא דאתא! אמר **רבא**: מאי "שלא כתיקנה"? חוץ למקומו! <<**רב אשי** אמר: שלא לשמו! {מכלל דכי לא עביד לה חוץ למקומו ושלא לשמו, מחייב!?! <<אידי דתנא רישא⁴⁵ "פיגול וחייבין עליו כרת", תנא נמי סיפא⁴⁶: "פסול ואין בו כרת"!

{מיתבי: במה דברים אמורים⁴⁷? בדמים הניתנין על מזבח החיצון! - (**מב,א**) אבל דמים הניתנין על המזבח הפנימי, כגון ארבעים ושלוש של יום הכיפורים, ואחד עשר של פר כהן משיח, ואחד עשר של פר העלם דבר של ציבור - פיגל, בין בראשונה ובין בשניה ובין בשלישית. **רבי מאיר** אומר: פיגול וחייבין עליו כרת, **וחכמים** אומרים: אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר ~ קתני מיהא: פיגל, בין בראשונה בין בשניה בין בשלישית, ופליג!⁴⁸ אמר **רב יצחק בר אבין**: הכא במאי עסקינן? כגון שפיגל בשחיטה, דחד מתיר הוא!

{אי הכי, מאי טעמא דרבנן? | אמר **רבא**: מאן חכמים? רבי אלעזר⁴⁹ היא! דתנן: הקומץ, והלבונה, והקטורת, ומנחת כהנים, ומנחת כהן משיח, ומנחת נסכים, שהקריב מאחת מהן כזית בחוץ - חייב! **ור' אלעזר** פוטר עד שיקריב את כולן

{והאמר **רבא**: ומודה רבי אלעזר בדמים, דתנן: **רבי אלעזר** ור'

43 לפננו חסר

44 לפננו: "כתיקנן"

45 גבי מזבח החיצון שנתן הראשון חוץ מזמן

46 בפנים, ואייד דתנא ברישא חוץ מזמן, תנא כאן נמי חוץ מזמן

47 שמתנה אחת מפגלת

48 וקשה שניה ושלישית לר"ל

49 לפננו: "אליעזר" וכן בכל העמוד

שמעון אומרים: ממקום שפסק, משם הוא מתחיל? | <אלא אמר **רבא**: כגון שפיגל בראשונה, ושתק בשניה, וחזר ופיגל בשלישית - מהו דתימא? אמרינן: ⁵⁰ אי סלקא דעתך כל העושה⁵¹, על דעת ראשונה הוא עושה⁵², מיהדר פיגולי בשלישית למה לי?! - קמשמע לן!

{מתקיף לה **רב אשי**: מידי "שתק" קתני? | <אלא אמר **רב אשי**: הכא במאי עסקינן? כגון שפיגל בראשונה ובשניה ובשלישית - מהו דתימא? אי סלקא דעתך כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה, מיהדר פיגולי בכל חדא וחדא למה לי?! - קא משמע לן! **(מב,ב)** } והא "בין" ... "בין" קתני?! - קשיא!

⁵³ אמר מר: **רבי מאיר** אומר: פיגול וחייבין עליו כרת {מכדי כרת לא מיחייב עד שיקרבו כל מתיריו, דאמר מר: כהרצאת כשר כך הרצאת פסול - מה הרצאת כשר, עד שיקרבו כל מתיריו, אף הרצאת פסול, עד שיקרבו כל מתיריו - והא, כיון דחשיב ביה בפנים פסולה, כמאן דלא אדי דמי - כי הדר מדי בהיכל, מיא בעלמא הוא דקא אדי?! <אמר **רבה**: משכחת לה בארבעה פרים ובארבעה שעירים! <**רבא** אמר: אפילו תימא בפר אחד ושעיר אחד - לפיגולו מרצה!

{ארבעים ושלוש?! - והא תניא ארבעים ושבע?! <הא כמאן דאמר מערבין לקרנות, והא כמאן דאמר אין מערבין לקרנות! } והא תניא ארבעים ושמונה?! <הא כמאן דאמר שיריים מעכבין, הא כמאן דאמר אין שיריים מעכבין!

{מיתיבי: במה דברים אמורים? בקמיצה, במתן כלי, ובהילוך - אבל בא לו להקטרה, נתן את הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשתיקה, או שנתן את הקומץ בשתיקה ואת הלבונה במחשבה, **רבי מאיר** אומר: פיגול וחייבין עליו כרת, **וחכמים** אומרים: אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר! קתני מיהא: "את הקומץ בשתיקה ואת הלבונה במחשבה", ופליג! ⁵⁴ <אימא: כבר נתן את הלבונה במחשבה! } חדא, דהיינו רישא, {}ועוד, הא תניא "ואחר כך" -

50 לפננו חסר

51 כך גרסת רש"י, ולפננו חסר

52 כך גרסת רש"י, ולפננו חסר

53 קשיא למ"ד סבר ר"מ מפגלים בחצי מתיר

54 משמע דר"מ סבר מפגלין בחצי מתיר, וקשיא לר"ל

קשיא!

משנה: ואלו דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול: הקומץ, והקטרת, והלבונה, (מג,א) ומנחת כהנים, ומנחת כהן משיח, והדם, והנסכים הבאין בפני עצמן, דברי רבי מאיר. **וחכמים** אומרים: אף הבאין עם הבהמה. לוג שמן של מצורע - ר' שמעון אומר: אין חייבין עליו משום פיגול, ורבי מאיר אומר: חייבין עליו משום פיגול, שדם האשם מתירו, וכל שיש לו מתירין, בין לאדם בין למזבח, חייבין עליו משום פיגול. העולה, דמה מתיר את בשרה למזבח ועורה לכהנים; עולת העוף, דמה מתיר את בשרה למזבח; חטאת העוף, דמה מתיר את בשרה לכהנים; פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים, דמן מתיר את בשרה לכהנים; פרים **שמעון** אומר: כל שאינו על המזבח החיצון כשלמים, אין חייבין עליו משום פיגול

גמרא: אמר **עולא:** קומץ פיגול שהעלו על גבי המזבח, פקע פיגולו ממנו - אם אחרים מביא לידי פיגול, הוא עצמו לא כל שכן?!
גמאי קאמר? אהכי קאמר: אם אינו מתקבל, היאך מביא אחרים לידי פיגול?!

{גמאי קא משמע לן? ^ אי דאין חייבין עליו משום פיגול - תנינא: אלו דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול: הקומץ, והקטרת, והלבונה, ומנחת כהנים, ומנחת כהן משיח, ומנחת נסכים⁵⁵, והדם ^ אלא דאם עלו, לא ירדו - תנינא: הלן, והיוצא, והטמא, ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו - אם עלו, לא ירדו! ^ ואלא דאם ירדו יעלו - תנינא דלא⁵⁶!: כשם שאם עלו לא ירדו, כך אם ירדו לא יעלו! כלא! צריכא שמשלה בהן האור!

{הא נמי אמרה עולא חדא זימנא, דאמר **עולא:** לא שנו אלא שלא משלה בהן האור, אבל משלה בהן האור, יעלו! כמהו דתימא? הני מילי (מג,ב) אבר, דמחבר - אבל קומץ, דמיפרת, אימא לא - קמשמע לן! אמר **רב אחאי:** הלכך האי קומץ פיגול, דפלגיה מחית ארעא ופלגיה אסקיה אמערכה, ומשלה בו האור - מסיקנא ליה לכוליה לכתחלה!

אמר **רבי יצחק** אמר **רבי יוחנן:** הפיגול, והנותר, והטמא, שהעלן לגבי מזבח - פקע איסור מהן. אמר **רב חסדא:** גמרי דיכי! מזבח

55 יש שלא גורסים
56 לפננו: "הא נמי תנינא"

מקוה טהרה⁵⁷?! <אמר **רבי זירא**: שמשלה בהן האור!
 {מתיב **ר' יצחק בר ביסנא**: **אחרים** אומרים: (ויקרא ז) "וטומאתו עליו" - מי שטומאה פורחת ממנו - יצא בשר, שאין טומאה פורחת ממנו ~ ואם איתא, הרי טומאה פורחת ממנו על ידי האור!
 <אמר **רבא**: על ידי מקוה קאמרינן! {מידי מקוה כתיב?! | <אלא אמר **רב פפא**: בבשר שלמים עסקינן, דלא חזי להקרבה! <<**רבינא** אמר: ⁵⁸"וטומאתו עליו" - מי שטומאה פורחת ממנו כשהוא שלם - יצא בשר, דבר שאין טומאה פורחת כשהוא שלם, אלא כשהוא חסר!

גופא: (ויקרא ז:כ) "וטומאתו עליו" - בטומאת הגוף הכתוב מדבר {אתה אומר בטומאת הגוף, או אינו אלא בטומאת בשר?!
 <⁵⁹נאמר כאן: "וטומאתו עליו"⁶⁰, ונאמר להלן: (במדבר יט:יג) "וטומאתו"⁶¹ בו" - מה להלן, בטומאת הגוף הכתוב מדבר - אף כאן, בטומאת הגוף הכתוב מדבר! **ר' יוסי**⁶² אומר: הואיל ונאמרו קדשים בלשון רבים, ונאמרה טומאה בלשון יחיד - בטומאת הגוף הכתוב מדבר! **רבי** אומר: "ואכל" - בטומאת הגוף הכתוב מדבר! **אחרים** אומרים⁶³: "וטומאתו עליו" - מי שטומאה פורחת ממנו - יצא בשר, שאין טומאה פורחת ממנו

אמר מר: **רבי** אומר: "ואכל" - בטומאת הגוף הכתוב מדבר -- מאי משמע? <אמר **רבא**: כל קרא דלא מפרש ליה רב יצחק בר אבודימי, וכל מתניתא דלא מפרשא לה זעירי⁶⁴, לא מיפרשא! הכי אמר **ר' יצחק בר אבודימי**: הואיל ופתח הכתוב בלשון נקבה, וסיים בלשון נקבה, ולשון זכר באמצע, בטומאת הגוף הכתוב מדבר

{מתניתא, דתניא: אם נאמרו קלות למה נאמרו חמורות, ואם נאמרו⁶⁵ חמורות למה נאמרו קלות?! - אם נאמרו קלות ולא חמורות, הייתי אומר: על הקלות בלאו, ועל החמורות במיתה - לכך נאמרו חמורות; ואם נאמרו חמורות ולא נאמרו קלות, הייתי

57 יש גורסים: "וכי מזבח מקוה טהרה הוא"

58 יש מוסיפים: "אף אימורים במשמע - "

59 לפי רש"י גורסים כאן: "ת"ל טומאתו טומאתו לג"ש - נאמר כאן וכו' "

60 לפננו רק "טומאתו"

61 לפנינו: "עליו"

62 יש גורסים: "ר' אחיאה", ויש גורסים: "ר' חייא"

63 לפנינו: "אמרו"

64 לפנינו: "רב זעירי"

65 לפנינו: "נאמר", וכן לקמן בכל העמוד

אומר: על החמורות יהא חייב, ועל הקלות יהא פטור - לכך נאמרו קלות

גמאי קלות ומאי חמורות? ^ אילימא: קלות, מעשר - חמורות, תרומה - ן"הייתי אומר במיתה"?! השתא נמי, הא במיתה! - ותו, אם⁶⁶ לא נאמרו⁶⁷, הייתי אומר במיתה?! - דיו לבא מן הדין להיות כנדון!

^ אלא⁶⁸ קלות - טומאת שרץ; חמורות - טומאת מת! - ובמאי? ^ אי בתרומה, אידי ואידי במיתה הוא⁶⁹! ותו, לכך נאמרו חמורות, דבלאו הא, במיתה היא!⁷⁰ ^ ואי במעשר⁷¹, (מד, א) ןאם לא נאמרו חמורות, הייתי אומר על החמורות במיתה?! - הא מטומאת שרץ קאתיא, ודיו לבא מן הדין להיות כנדון!

אמר זעירי: קלות - טומאת שרץ; חמורות - טומאת מת! - והכי קאמר: אילו נאמר טומאת שרץ, ונאמר מעשר ותרומה, ולא נאמרה טומאת מת, הייתי אומר: קלות על הקלות בלאו, וקלות⁷² על החמורות במיתה - ומדקלות על החמורות במיתה, חמורות על הקלות נמי⁷³ במיתה! - לכך נאמרו חמורות!

כל שיש לו מתירין, בין לאדם בין למזבח, חייבין עליו משום פיגול -- תנו רבנן: ^ או אינו מביא אלא כיוצא בשלמים - מה שלמים מיוחדים, נאכלין לשני ימים ולילה אחד - אף כל נאכל לשני ימים ולילה אחד - גנאכל ליום ולילה מנין? תלמוד לומר: "מבשר" - כל ששיריו⁷⁴ נאכלין געולה, שאין שיריה נאכלין, מנין? תלמוד לומר: "זבח" גמנין לרבות העופות והמנחות, עד שאני מרבה לוג שמן של מצורע? תלמוד לומר: (ויקרא כב) "אשר הם מקדישים לי"! #ואתי נותר "חילול" - "חילול" מטומאה, ואתי פיגול "עון" - "עון" מנותר# גומאחר שסופו לרבות כל דבר, למה נאמר שלמים מעתה? כלומר לך: מה שלמים מיוחדים, שיש להן מתירין, בין לאדם בין למזבח, וחייבין עליהן משום פיגול⁷⁵ - אף כל שיש לו מתירין, בין לאדם בין למזבח, חייבין עליהן משום פיגול! - מרבה

66 כך גרסת רש"י, ולפננו: "ואי"

67 יש גורסים: "חמורות"

68 גרסת רש"י: "אלא קלות וחמורות דקאמר,"

69 לפננו הפוך

70 לפננו: "ואי לא נאמר, הייתי אומר במיתה?! - דיו לבא מן הדין להיות כנדון!"

71 לפננו: "באכילת מעשר"

72 לפננו חסר

73 לפננו הפוך

74 לפננו: "ששירין"

75 לפננו חסר

אני חטאת העוף שיש לו מתירין לאדם; מרבה אני פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שיש להם מתירין למזבח⁷⁶ #העולה - דמה מתיר את בשרה למזבח, ועורה לכהנים; עולת העוף - דמה מתיר את בשרה למזבח; חטאת העוף - דמה מתיר את בשרה לכהנים; פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים - דמם מתיר את אימוריהן ליקרב[#] ומוציא אני את הקומץ, ואת הלבונה, והקטרת, ומנחת נסכים⁷⁷, ומנחת כהנים, ומנחת כהן משית, ונסכים⁷⁸, והדם

ר' שמעון אומר: מה שלמים מיוחדין, שישנן על מזבח החיצון, וחייבין עליו משום פיגול⁷⁹ - אף כל שישנן על מזבח החיצון, חייבין עליו משום פיגול - יצאו פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים - הואיל שאינן⁸⁰ על מזבח החיצון כשלמים, אין חייבין עליו משום פיגול

אמר מר: כיוצא בשלמים -- גמאי ניהו? אבכור, דנאכל לשני ימים ולילה אחד! גמאי אתי? אי במה מצינו, איכא למיפרך: מה לשלמים, שכן⁸¹ טעונין סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק! אלא מ"אם האכל יאכל!" {הני תרי כללי דסמיכי אהדדי נינהו?!} אמר **רבינא**⁸²: כדאמרי במערבא: כל מקום שאתה מוצא שני כללות הסמוכים זה לזה, הטל פרט ביניהם, ודונם בכלל ופרט!

{עד שאני מרבה לוג שמן של מצורע" - הא מני? רבי מאיר היא, דתניא⁸³: לוג שמן של מצורע, חייבין עליו משום פיגול, דברי **רבי מאיר** - אימא סיפא: "ומוציא אני מנחת נסכים והדם" - אתאן לרבנן! דתניא: נסכי בהמה, חייבין עליהן משום פיגול, מפני שדם הזבח מתירין ליקרב, דברי **רבי מאיר**. אמרו לו: *והלא אדם מביא את זבחיו היום ונסכין מיכן עד עשרה ימים! *אמר להן: אף אני לא אמרתי אלא בבאין עם הזבח! ?!

אמר **רב יוסף**: הא מני? רבי היא! דאמר: לוג שמן של מצורע, מתנותיו שרו ליה - ומדמתנותיו שרו ליה, מתנותיו מפגלי ליה! דתניא: לוג שמן של מצורע, מועלין בו עד שיזרוק הדם. נזרק הדם, לא נהנין ולא מועלין. **רבי** אומר: מועלין עד שיתן מתנותיו. ושיון שאסור באכילה עד שיתן מתן שבע ומתן בהונות

76 מ"מרבה" עד כאן חסר לפננו, וזה גרסת כתבי יד, ושם לא גרס הקטע הבא עד "ליקרב"

77 לפננו חסר

78 לפננו: "ומנחת נסכים"

79 לפננו: "שיש בו על מזבח החיצון, וחייבין עליו"

80 לפננו: "שאיין"

81 לפננו: "שהן"

82 לפננו: "רבא"

83 יש גורסים: "דתנן"

אמרוה קמיה דרבי ירמיה. אמר: וגברא רבא כרב יוסף, לימא כי הא מילתא?! (מד,ב) הרי לוג הבא בפני עצמו, דלכולי עלמא מתנותיו שרו ליה, ולא מפגלין ליה! דתניא: לוג שמן של מצורע, חייבין עליו משום פיגול, מפני שדם אשם⁸⁴ מתירו לבהונות, דברי ר' מאיר. אמרו לו לר' מאיר: *והלא אדם מביא אשמו עכשיו ולוגו⁸⁵ מיכן ועד עשרה ימים?! *אמר להן: אף אני לא אמרתי אלא בבא עם האשם!

|אלא אמר ר' ירמיה: לעולם ר' מאיר היא, וסמי מיכן נסכים!
 <<אביי אמר⁸⁶: לעולם לא תסמי, ותנא לוג הבא עם האשם, והוא הדין לנסכים הבאין עם הזבח. והדר תנא נסכים הבאין בפני עצמן, והוא הדין ללוג הבא בפני עצמו!

חטאת העוף, דמה מתיר את בשרה לכהנים -- גמנא הני מילי?
 <דתני לוי: (במדבר יח) "כל קרבנס" - לרבות לוג שמן של מצורע #סלקא דעתך אמינא: "מן האש" כתב רחמנא, והאי לאו מותר מן האש הוא - קמשמע לך#; "לכל מנחתם" - לרבות מנחת עומר ומנחת הקנאות #סלקא דעתך אמינא: (שמות כט) "ואכלו אותם אשר כפר בהם" כתיב⁸⁷, ומנחת העומר להתיר אתיא, ומנחת קנאות לברר עון קאתיא - קמשמע לך#; "ולכל חטאתם" - לרבות חטאת העוף #סלקא דעתך אמינא: נבילה היא#; "ולכל אשם" - לרבות אשם נזיר ואשם מצורע #סלקא דעתך אמינא: להכשיר קאתו - קמשמע לך! {אשם מצורע, בהדיא כתיב ביה?! - אלא לרבות אשם נזיר כאשם מצורע!#; "אשר ישיבו" - זה גזל הגר; "לך הוא" - שלך יהיה, אפילו לקדש בו את האשה!

תניא: ר' אלעזר אומר משום רבי יוסי הגלילי⁸⁸: פיגל בדבר הנעשה בחוץ⁸⁹ - פיגל; בדבר הנעשה בפנים⁹⁰ - לא פיגל. כיצד? היה עומד בחוץ, ואמר: "הריני שוחט להזות מדמו למחר" - לא פיגל, שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בפנים לא פיגל; היה עומד בפנים, ואמר: "הריני מזה על מנת להקטיר אימורים⁹¹ ולשפוך שירים

84 לפננו חסר

85 לפננו: "ולוג"

86 לפננו הפוך

87 לפננו חסר

88 יש שלא גורסים: "הגלילי", וקאי אפרים הנשרפים

89 כלומר, בעזרה

90 כלומר, בהיכל

91 יש שלא גורסים

למחר" - לא פיגל, שמחשבה בפנים בדבר הנעשה בחוץ;⁹² היה עומד בחוץ ואמר: "הריני שוחט לשפוך שירים למחר", או "להקטיר אימורים למחר" - פיגל, שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בחוץ

אמר ר' יהושע בן לוי: מאי קרא? (ויקרא ד) "כאשר יורם משור זבח השלמים" - וכי מה למדנו?⁹³ משור זבח השלמים מעתה?! אלא מקיש פר כהן משיח לשור זבח השלמים - מה שור זבח השלמים, עד שיהו מחשבותיו ומעשיו⁹⁴ על מזבח החיצון - אף פר כהן משיח, עד שיהו מחשבותיו ומעשיו על המזבח החיצון

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבנה אמר רב: הלכה כרבי אלעזר שאמר משום רבי יוסי. אמר רבא⁹⁵: (מה, א) ;הלכתא למשיחא?! אמר ליה אביי: ;אלא מעתה, כל שחיתת קדשים לא לתני - הלכתא למשיחא הוא! אלא דרוש וקבל שכר! - הכא נמי, דרוש וקבל שכר! אהכי קאמינא לך: "הלכתא" למה לי? לישנא אחרינא: <אמר ליה: "הלכה" קאמינא

משנה: קדשי גוים, אין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא, והשוחטן בחוץ פטור, דברי רבי שמעון⁹⁶. רבי יוסי מחייב

גמרא: תנו רבנן: קדשי גוים, לא נהנין ולא מועלין, ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא, ואין עושין תמורה, ואין מביאין נסכים. אבל קרבנן טעון נסכים, דברי רבי שמעון. אמר רבי יוסי: רואה אני בכולן להחמיר, שנאמר בהן "לה" "

במה דברים⁹⁷ אמורים? בקדשי מזבח! אבל בקדשי בדק הבית, מועלין בהן!

לא נהנין ולא מועלין -- לא נהנין מדרבנן, ולא מועלין, דגמר מעילה (ויקרא ה:טו) "חטא" - (ויקרא כב:ט) "חטא"⁹⁸ מתרומה, ובתרומה⁹⁹ כתיב: (ויקרא כב:ב) "בני ישראל" - ולא גוים

ואין חייבין עליהן¹⁰⁰ משום פיגול נותר וטמא -- ;מאי טעמא?

92 לפננו "אבל"

93 יש מוסיפים: "לפר כהן משיח"

94 לפננו הפוך

95 יש גורסים: "רב יוסף"

96 יש גורסים: "רבי מאיר"

97 דברי תנא קמא

98 לפנינו: "חט חט"

99 כך גרסת ב"ח, ולפננו: "דבתרומה"

100 לפנינו: "עליו"

כדאתי פיגול "עון" - "עון" מנותר, ואתי נותר "חילול" - "חילול"
מטומאה, ובטומאה כתיב: "בני ישראל" - ולא גוים

ואין עושין תמורה -- גמאי טעמא? כדאיתקש תמורה למעשר
בהמה, ומעשר בהמה איתקש למעשר דגן (דברים יד:כג), ובמעשר
דגן כתיב: (ויקרא כב:ב) "בני ישראל" - ולא גוים זוכי דבר הלמד
בהיקש חוזר ומלמד בהיקש? ! כמעשר דגן חולין הוא¹⁰¹! {הניחא
למאן דאמר בתר מלמד אזלינן, אלא למאן דאמר בתר למד
אזלינן, מאי איכא למימר? ! |אלא מעשר בהמה חובה שאין קבוע
לה זמן הוא, וחובה שאין לה זמן קבוע, ישראל מייתו - גוים לא
מייתו!¹⁰²

ואין מביאין נסכים -- דתניא¹⁰³: (במדבר טו) "אזרח" - אזרח
מביא נסכים, ואין הגוי מביא נסכים ^ יכול לא תהא עולתו
טעונה נסכים? - תלמוד לומר: "ככה"

אמר **רבי יוסי**: רואה אני בכולן להחמיר. במה דברים¹⁰⁴ אמורים?
בקדשי מזבח! אבל בקדשי בדק הבית, מועלין בהן -- גמאי
טעמא? אקסבר: כי גמרה מעילה "חטא" - "חטא" מתרומה, דומיא
דתרומה, דקדישא קדושת הגוף - אבל קדושת בדק הבית,
דקדושת דמים, לא!

תנו רבנן: דם שנטמא, וזרקו בשוגג, הורצה; (**מה, ב**) במזיד, לא
הורצה. במה דברים אמורים? ביחיד! אבל בציבור, בין בשוגג בין
במזיד, הורצה! ובגוים, בין בשוגג ובין במזיד, לא הורצה

אמרוה רבנן קמיה **דרב פפא** גמאן? דלא כרבי יוסי, דאי רבי
יוסי, האמר: בכולן אני רואה להחמיר! אמר להו **רב פפא**: אפילו
תימא רבי יוסי - שאני התם, דאמר קרא: "להם" - להם, ולא
לגוים! {אמר ליה **רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא**: אלא מעתה,
(ויקרא כב) "אשר הם מקדישים" - הכי נמי, הם ולא גוים?! אלא
אמר **רב אשי**: אמר קרא: (שמות כח) "לרצון להם", וגוים לאו בני
הרצאה נינהו!

101 ובחולין לומדים ורק בקדשים לא לומדים

102 אין הכוונה שדווקא חובה שאין קבוע לו זמן אין מביאים, אלא שכל חובה לא מביאים, אפילו אין
קבוע לו זמן

103 לפנינו: "תנו רבנן"

104 דברי ר' שמעון, כדאיתא לעיל

משנה: ¹⁰⁵ דברים שאין חייבים עליהם משום פיגול, חייבין עליהן משום נותר ומשום טמא, חוץ מן הדם. ר' שמעון מחייב בדבר שדרכן לאכול, אבל העצים והלבונה והקטורת, אין חייבין עליהן ¹⁰⁶ משום טומאה

גמרא: תנו רבנן: ^ יכול לא יהו חייבין משום טומאה אלא על דבר שיש לו מתירין, בין לאדם בין למזבח? ~ ודין הוא! ומה פיגול, שהוא בקביעה, ובידיעה אחת, ולא הותר מכללו - אין חייבין עליו אלא על דבר שיש לו מתירין, בין לאדם בין למזבח - אינו טומאה, שהיא בעולה ויורד, ובשתי ידיעות, והותרה מכללה - אין דין שאינו חייב אלא על דבר שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח?! - תלמוד לומר: (ויקרא כב) "אשר הם מקדישים לי" ^ יכול מיד? כתלמוד לומר: (ויקרא כב) "יקרב". אמר ר' אליעזר: וכי יש נוגע שהוא חייב?! אלא מה תלמוד לומר "יקרב"? בהוכשר ¹⁰⁷ ליקרב הכתוב מדבר! גהא כיצד? איש לו מתירין, משיקרב מתירין - אין לו מתירין, משיקדש בכלי!

גאשכחן טומאה - נותר מנלן? אתי "חילול" - "חילול" מטומאה! גולילף "עון" - "עון" מפיגול! כמסתברא מטומאה הוי ליה למילף, שכן גז"ל ¹⁰⁸ סימן! גאדרבה! מפיגול הוה ליה למילף, שכן הותר ¹⁰⁹, ציץ, טהור, בזמן, קרב - והני נפישן! | אלא מדתני לוי, דתני לוי: מנין שאף בפסול זמן הכתוב מדבר? תלמוד לומר: (ויקרא כב) "ולא יחללו את שם קדשי אשר הם מקדישים לי" - (מו, א) בשני חילולין הכתוב ¹¹⁰ מדבר, אחד פסול נותר ואחד פסול טומאה!

חוץ מן הדם -- גמנא הני מילי? אמר **עולא:** אמר קרא: (ויקרא יז) ¹¹¹ "ואני נתתיו לכם" - שלכם יהא! <<דבי רבי ישמעאל תנא: אמר קרא: "לכפר" - לכפרה נתתיו, ולא למעילה! <<רבי יוחנן אמר: אמר קרא: "הוא" - הוא לפני כפרה כלאחר כפרה - מה אחר כפרה, אין בו מעילה - אף לפני כפרה, אין בו מעילה! {אימא: לאחר כפרה כלפני כפרה - מה לפני כפרה, יש בו מעילה, אף לאחר כפרה יש בו מעילה?! אין לך דבר שנעשית מצותו

¹⁰⁵ יש מוסיפים: "אף"

¹⁰⁶ לפנינו: "עליו"

¹⁰⁷ יש מוסיפים: "בשר"

¹⁰⁸ גוף, זריקה, חילול

¹⁰⁹ לפנינו: "נותר"

¹¹⁰ "וינזרו וכו"

¹¹¹ זיא כי נפש הבשר, בדם הוא, נאני נתתיו לכם על-המזבח, לכפר על-נפשתיכם: כי-הדם הוא, בנפש יכפר

ומועלין בו! {ולא?! והרי תרומת הדשן?!} <משום דהוי תרומת הדשן ובגדי כהונה שני כתובין הבאין כאחד, וכל שני כתובים הבאין כאחד אין מלמדין! {הניחא לרבנן, דאמרי: (ויקרא טז) "והניחם שם" - מלמד שטעונין גניזה - אלא לרבי דוסא, דאמר: מותרות הן לכהן הדיוט, ובלבד שלא ישתמש בהן ליום הכפורים אחר, מאי איכא למימר?! <משום דהוי תרומת הדשן ועגלה ערופה שני כתובין הבאין כאחד, וכל שני כתובין הבאין כאחד, אין מלמדין! {הניחא למאן דאמר אין מלמדין, אלא למאן דאמר מלמדין, מאי איכא למימר?! <תרי מיעוטי כתיבי: הכא כתיב: (דברים כא) "הערופה" והתם כתיב: (ויקרא ו) "ושמו"

ותלתא קראי בדם, למה לי? <למעוטי ממעילה, מנותר, ומטומאה¹¹² - אבל פיגול לא צריך קרא, דתנן: כל שיש לו מתירין, בין לאדם בין למזבח, חייבין עליו משום פיגול - ודם גופיה, מתיר הוא!

אמר **רבי יוחנן**¹¹³: שלשה כריתות בשלמים, למה? (**מו, ב**) <אחת לכלל, ואחת לפרט, ואחת לדברים שאינן נאכלין! {ולרבי שמעון, דאמר דברים שאין נאכלין אין חייבין עליהם משום טומאה, לאיתויי מאי? לאיתויי חטאות הפנימיות! - סלקא דעתך אמינא: הואיל ואמר **רבי שמעון**: כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים, אין חייבין עליו משום פיגול - משום טומאה נמי לא ליחייב! - קמשמע לן!

נומי ר' **שמעון** מחייב בדבר שדרכן לאכול, אבל העצים והלבונה והקטורת, אין חייבין עליהן משום טומאה -- איתמר: **רבי יוחנן, וריש לקיש, רבי אלעזר, ורבי יוסי ברבי חנינא** - חד מהאי זוזא¹¹⁴ וחד מהאי זוזא - חד אמר: מחלוקת בטומאת בשר, אבל בטומאת הגוף, דברי הכל אינו לוקה! וחד אמר: כמחלוקת בזו, כך מחלוקת בזו! מאי טעמא? כיון דקרינא ביה: (ויקרא ז) "והבשר אשר יגע בכל טמא", קרינן ביה: "וטומאתו עליו"

רב טביומי מתני הכי. **רב כהנא** מתני הכי חד מהאי זוזא וחד מהאי זוזא אסיפא - חד אמר: מחלוקת בטומאת הגוף, אבל בטומאת בשר, דברי הכל לוקה! וחד אמר: כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו!

112 יש גורסים: "חד למעוטי מנותר, וחד למעוטי ומטומאה, וחד למעוטי ממעילה"

113 יש גורסים: "ר' אבהו"

114 יש גורסים "זוזא", ויש גורסים "זוגא"

אמר **רבא**: מסתברא כמאן דאמר כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו
גמאי טעמא? כיון דלא קרינא ביה "וטומאתו עליו ונכרתה", לא
קרינן ביה "והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל"! {והאמר מר:
"והבשר" - לרבות עצים ולבונה?!} אלפסולא¹¹⁵ בעלמא!

משנה: לשם ששה דברים הזבח נזבח: לשם זבת, לשם זובח, לשם
השם, לשם אשים, לשם ריח, לשם ניחוח. והחטאת והאשם לשם
חטא. אמר **רבי יוסי**: אף מי שלא היה בלבו לשם אחד מכל אלו,
כשר, שהוא תנאי בית דין, שאין המחשבה הולכת אלא אחר
העובד

גמרא: אמר **רב יהודה** אמר **רב**: עולה לשם עולה - לאפוקי לשם
שלמים, דלא; אשים¹¹⁶ לשם אשים - לאפוקי כבבא¹¹⁷, דלא. ריח
לשם ריח - לאפוקי אברים שצלאן והעלן, דלא. דאמר **רב יהודה**
אמר **רב**: אברים שצלאן והעלן, אין בהן משום ריח ניחוח. לשם
הנחת רוח לה', לשם מי שאמר והיה העולם. אמר **רב יהודה** אמר
רב: חטאת ששחטה לשם עולה, פסולה; לשם חולין, כשרה. אמר
ר' אלעאי¹¹⁸: מאי טעמא דרב? (ויקרא כב) "ולא יחללו את קדשי
בני ישראל" - קדשים מחללין קדשים, ואין חולין מחללין קדשים!

{מתלב רבה: אמר **רבי יוסי**: אף מי שלא היה בלבו לשם אחד מכל
אלו כשר, שהוא תנאי בית דין - טעמא שלא היה בלבו כלל - הא
היה בלבו לשם חולין, פסול!} אמר ליה **אביי**: דלמא לא היה בלבו
כלל¹¹⁹, כשר ומרצה - הא היה בלבו לשם חולין, כשר ואינו מרצה!

אמר **ר' אלעאי**: חטאת ששחטה לשם חולין, כשרה - משום חולין,
פסולה. כדבעא מיניה **שמואל מרב הונא**: (מז, א) גמנין למתעסק
בקדשים, שהוא פסול? שנאמר: (ויקרא א) "ושחט את בן הבקר
לפני ה'" - עד שתהא שחיטה לשם בן בקר! אמר ליה: זו בידינו
היא - לעכב מנין? אמר ליה: (ויקרא יט) "לרצונכם תזבחהו" -
לדעתכם זבחו¹²⁰

שאינ המחשבה הולכת אלא אחר העובד -- מתניתין דלא כי האי
תנא דתניא: אמר **ר' אליעזר**¹²¹ **ברבי יוסי**: שמעתי שהבעלים

115 לפננו: "לפוסלה"

116 יש גורסים "אשה"

117 יש גורסים "גבבא"

118 לפננו: "אלעזר", וכן להלן

119 כך לפננו וברש"י, ויש שלא גורסים "כלל"

120 לפננו: "זביחו"

121 לפננו: "אלעזר", וכן להלן

מפגלין. אמר **רבא**: מאי טעמא דרבי אליעזר ברבי יוסי? דאמר קרא: (במדבר טו:ד) "והקריב המקריב"

אמר **אביי**: רבי אליעזר ברבי יוסי, ורבי אליעזר, ור' שמעון בן אלעזר, כולהו סבירא להו: זה מחשב וזה עובד, הויא מחשבה. רבי אליעזר ברבי יוסי הא דאמרן; רבי אליעזר דתנן: השוחט לנכרי, שחיטתו כשרה, ו**רבי אליעזר** פוסל; ר' שמעון בן אלעזר דתנן: כלל אמר **רבי שמעון בן אלעזר**: כל שאין כשר להצניע, ואין מצניעין כמוהו - הוכשר לזה והצניעו, ובא אחר והוציא, נתחייב זה במחשבה של זה

תרוייהו אית להו דרבי אליעזר ברבי יוסי - השתא בחוץ אמרינן - בפנים מיבעיא?! - רבי אליעזר ברבי יוסי לית להו דתרוייהו - דלמא בפנים הוא דאמרינן, בחוץ לא אמרינן!

ר' שמעון בן אלעזר אית ליה דר' אליעזר - השתא, בשבת אמרינן - בעבודה זרה מיבעיא?! - רבי אליעזר לית ליה דרבי שמעון בן אלעזר - דלמא בעבודה זרה הוא דאמרת כעין בפנים, אבל שבת, מלאכת מחשבת אסרה תורה!